

ZSÉLI TÍMEA MÁRIA

Kriminológiai Tanszék

Témavezetők: dr. Rácz Andrea habil. egyetemi docens, ELTE Társadalomtudományi Kar

DOI: <https://doi.org/10.56966/2024.22.Zseli>

A GYERMEKVÉDELEMBEN DOLGOZÓ SZAKEMBEREK BŰNMEGELŐZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ FOGALOMKÉSZLETE

A gyermekvédelem és a bűnmegelőzés kapcsolódása, valamint a gyermekvédelemben rejlő bűnmegelőzési potenciál feltárásához kulcsfontosságú annak ismerete, hogy a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek milyen fogalomkészlettel dolgoznak. Jelen tanulmány egyik célja bemutatni, mit jelent a gyermekvédelmi beavatkozás határát kijelölő veszélyeztetettség fogalom.¹

Korábbi kutatásom² során rávilágítottam, ambivalencia figyelhető meg a gyermekvédelem feladatmeghatározásában. Egyfelől hazánk nemzeti bűnmegelőzési stratégiái³ jelentős szerepet szánnak a gyermekvédelemnek a bűnmegelőzésben. A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek azonban nem tekintik egyértelműen feladatuknak a kriminálprevenciót, azt sokkal inkább a rendőrség és a bűnüldöző szervek hatáskörének gondolják. Ennek oka azonban összetett. Egyrészt a gyermekvédelem számára irányadó jogszabály, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), valamint a hozzá kapcsolódó szakmai útmutatók és ajánlások⁴ nem határoznak meg feladatot a bűnmegelőzés területén. A bűnmegelőzés csupán, mint harmadlagos prevenció, a bűnismétlés megelőzéseként jelenik meg, ami a megelőző pártfogó feladata. Ehhez kapcsolódóan az esetmenedzserek feladata a pártfogó felügyelővel való együttműködés.⁵ Az ambivalencia másik

¹ Szöllősi 2003. 93.

² Zseli 2020. 1-54.

³ 115/2023. (X. 28.) OGY határozat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról; 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023); 1291/2023. (VII. 19.) Korm. határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2024-2034) és a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia 2024-2025 évekre vonatkozó intézkedési tervéről

⁴ Módszertani útmutató: A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2017. augusztus

Szakmai ajánlás: A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2017. augusztus

Protokoll: A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2017. augusztus

Protokoll: A gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2017. augusztus

Protokoll: A család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében biztosított szociális segítő munka folyamatairól. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2017. augusztus

⁵ Zseli, 2021. 428-430.

oka lehet a szakemberek eltérő fogalomkészlete, ezért a tanulmány másik célja bemutatni, hogy a gyermekjóléti alapellátásban dolgozó szakemberek mit tekintenek bűnmegelőzésnek.

Ebből adódóan mindenekelőtt ismertetem a kutatás módszertanát, majd rátérek a veszélyeztettség fogalomra. E tekintetben először néhány szakirodalmi fogalmat tárgyalok, majd a terepen dolgozó szakemberek meghatározását. A tanulmány második felében a bűnmegelőzés fogalmat járom körül szintén szakirodalmi ismertetéssel, majd a kutatási eredmények bemutatásával. Végül rátérek a szakemberek saját feladatmeghatározására is.

Módszertan

Tekintettel arra, hogy a tanulmány a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek fogalomkészletének feltárására irányul, kvalitatív módszert alkalmaztam. Három fókuszcsoporthoz interjút készítettem gyermekjóléti alapellátásban dolgozó szakemberekkel. A csoportokban 6-8 fő vett részt. Az interjúalanyok között voltak családsegítők⁶, esetmenedzserek⁷, szakmai vezetők⁸, valamint óvodai és iskolai szociális segítők⁹. Míg Budapest minden kerületében van családsegítő szolgálat és gyermekjóléti központ is, addig sok vidéki település esetében a szolgálat település szinten, míg központ járási szinten működik. E különbségek miatt Budapestet helyeztem a vizsgálat fókuszába. Az interjúalanyok toborzása érdekében az összes család- és gyermekjóléti központot felkeresem.

A veszélyeztettség

A gyermek- és ifjúságvédelem egyik alapfeltevése, hogy a gyermek – főként kisgyermek korban – korlátozottan cselekvőképes, melyből adódóan védelem illeti meg. A gyermekvédelemnek pedig két fontos szempontot kell egyszerre szem előtt tartania: egyrészt a gyermek érdeke, hogy családjában nevelkedjék, másfelől azonban előfordulhat, hogy a család diszfunkcionális működése inkább ártalomkózzá válik.¹⁰

⁶ A Szolgálat szakmai egysége alá tartoznak a családsegítők, akik legáltalánosabban megfogalmazva szociális segítő tevékenységet végeznek alapellátás, valamint védelembe vétel esetén. Alapellátás során a gondozás a családok önkéntes részvételével és együttműködésével valósul meg. (ld. bővebben Gyvt.)

⁷ A Központ szakmai egysége alá tartoznak az esetmenedzserek, a tanácsadók (pszichológus, mediátor, fejlesztőpedagógus), az utcai szociális munkások, valamint az óvodai- és iskolai szociális segítők. Az esetmenedzserek feladatköre a hatósági intézkedésekhez kapcsolódik. Eszerint a Szolgálat felkérésére, valamint gyámhivatali megkeresésre javaslatot tesznek védelembe vételre, vagy más hatósági intézkedés elrendelésére. Védelembe vétel elrendelése esetén ők koordinálják a szociális segítő tevékenységet, és tartják a kapcsolatokat a jelzőrendszeri tagokkal. A Központnak a hatósági intézkedések elrendelésére javaslattevési joga van. (ld. bővebben Gyvt.)

⁸ Az integrált család- és gyermekjóléti központban mindkét szakmai egységének (szolgálat és központ) van szakmai vezetője.

⁹ A család és gyermekjóléti központoknak 2019 szeptemberétől kell biztosítaniuk óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet. A tevékenység célja, hogy a gyermek veszélyeztettségének megelőzése érdekében segítséget nyújtson a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, valamint a pedagógusoknak.

¹⁰ Berta-Csabai 2018.

A gyermekvédelem szempontjából lényeges kérdés, hogy a gyermek életében felmerülő problémákkal kapcsolatban hol húzódik meg az a határ, ahol már be kell avatkozni a család életébe.¹¹ A veszélyeztető tényezők forrása lehet a környezet (pl. a szülők veszélyeztető magatartása), egészségügyi, anyagi ok, de származhat a gyermek személyiségéből is.¹²

Feuer¹³ megfogalmazásában azt a kiskorú gyermeket tekintjük veszélyeztetettnak, akinek neveltetését, gondozását az adott társadalomban, kultúrában, helyen és időben elfogadhatatlannak tekintik. Felhívja a figyelmet arra, hogy az, mit gondolunk helyes gyermeknevelésnek, történelmi koronként eltérő (például bántalmazás vagy nevelő célzatú pofon), de a hely és a kultúra is meghatározó a társadalmi megítélésben.

Batten és Russel¹⁴ álláspontja szerint a veszélyeztetett kifejezés olyan fiatalok azonosítására használható, akiket különleges nehézségek és hátrányok sújtanak, és akikről úgy gondolják, hogy serdülőkorban valószínűleg nem érik el azt a fejlődést, amely szilárd alapot biztosítana a kielégítő és teljes felnőtt élethez. A megközelítés szerint tehát a veszélyeztetettségnek következménye van az egyén későbbi életére nézve.

Szóllósi Gábor meghatározása szerint a veszélyeztetettség társadalmi konstrukció. Ahhoz, hogy valamit a gyermekvédelem hatáskörébe tartozó problémaként azonosítsunk, szükséges, hogy a helyzet rendelkezzen bizonyos objektív (tehát ellenőrizhető) tulajdonsággal, illetve fontos, hogy a társadalom gyermekvédelmi eszközökkel kezelhetőnek minősítse. Tehát ebben a döntési folyamatban az objektivitás és a szubjektivitás is helyet kap.¹⁵

Más álláspont szerint – mivel hiányoznak a szakemberek által elfogadott sztenderdek – a terepen dolgozó szakemberek egyéni döntésén múlik, hogy veszélyeztetettként minősítenek-e egy gyermeket.¹⁶

A Gyvt. 5.§ n) pontja a veszélyeztetettséget a következőképpen határozza meg: „*olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.*” Ez a definíció magába foglalja ugyan, hogy olyan helyzetről, szituációról, állapotról van szó, mely káros a gyermek fejlődésére és szakértői beavatkozást igényel, azonban arra nem nyújt választ, pontosan milyen helyzeteket sorolhatunk ide. A Gyvt.-ben szereplő veszélyeztetettség fogalmat szakmai protokoll¹⁷ pontosítja, egyfajta kockázatelemzés szerint a család életében felmerülő problémákat súlyos és kiemelten súlyos problémaként sorolja fel.

Veszélyeztetettség a gyermekvédelmi szakemberek szerint

¹¹ Szöllősi 2003. 93

¹² Berta-Csabai 2018.

¹³ Feuer 2008.

¹⁴ Bessant 2001. 31-43.

¹⁵ Szöllősi 2003. 81.; Kiss 2010. 3.

¹⁶ Gyurkó 2009. 332-333.

¹⁷ Protokoll: A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2017: 9

A fókuszcsoporthoz tartozó interjúk eredményei is azt mutatják, hogy nehéz definiálni a veszélyeztetettség fogalmát. A legtöbb szakember problémaként, negatívumként írta le, olyan tényezőként, amely hátráltatja a gyermek testi és lelki fejlődését.

A veszélyeztetettség jelenthet hiányállapotot, ez a hiány viszont rendkívül sokrétű lehet. Magába foglalhatja a gyermek biztonságának, biztonságérzetének hiányát, a megfelelő érzelmi támogatás, az érzelmi kapcsolatok, a megfelelő táplálkozás vagy az oktatáshoz való hozzáférés hiányát is. Többen említették a krízishelyzetet, azonban ezt sem találták kellően pontos jelentéstartalomnak, hiszen hozzátették, hogy a veszélyeztetettség lehet régóta fennálló, akut probléma is.

Volt, aki a család diszfunkcionális működésével azonosította a veszélyeztetettséget, azonban többen megfogalmazták, hogy ennek eredője nem csak a család lehet. A veszélyeztetettség érkezik a szülőktől (akár életvitelük, akár nevelési módszereik miatt), érkezik kortársaktól (például iskolai bántalmazás révén), de érkezik rendszerabúzus formájában is. Ez utóbbira a legtöbben a szegregált iskolai oktatást hozták fel példaként.

Sok esetben konkrét problémákat említettek a veszélyeztetettség jelentésének meghatározásához. Megjelent a gyermekvédelem két leggyakoribb esettípusa, a bántalmazás és az elhanyagolás, ahogy a hozzájuk kötődő áldozati magatartások is (például a veszélyeztetettség jelentheti a veszélyeztetett gyermek folyamatos készenléti állapotát).

Legáltalánosabban viszont úgy fogalmazható meg, mint egy negatív, nem kívánatos állapot. Valaki más által előidézett olyan negatív hatásnak való kitettség, amelynek hosszú távú fennállása komoly problémákat okozhat az érintett későbbi életére nézve, ezért annak megszüntetése kiemelten fontos. Ebben a megfogalmazásban tehát megjelenik már az is, hogy a veszélyeztetettségnek megfelelő beavatkozás híján következménye van a gyermek későbbi életére nézve.

A fogalom meghatározásánál a szakemberek fontosnak érezték hangsúlyozni, hogy nem feltétlenül tudatos tevékenységről van szó, tehát a veszélyeztető nem biztos, hogy szándékos cselekményével idézi elő a veszélyeztető állapotot. Például az egyik esetben, az alig 18 éves édesanya gyermekével együtt felvételt nyert családok átmeneti otthonába (a továbbiakban: CSÁO). A CSÁO családgondozóival tartott eszmeforgatások során kiderült, hogy az édesanya nincs tisztában azzal, milyen időközönként kell etetni a babát. Az anyával folytatott beszélgetések során kiderült, hogy nem volt anyai minta és segítség korábban az életében. Ennél az esetnél a gondozás egyértelműen a szülői kompetenciák erősítésére irányult, és néhány hónap intenzív gondozás után látható eredmények voltak.

A veszélyeztetettség megítélésében a szakemberek álláspontja szerint nagy szerepe van a szubjektivitásnak, valamint a többszörös szelekciónak. Eszerint első lépésként az adott jelzőrendszeri tag megítélésétől függ, hogy fennáll-e a veszélyeztetettség, saját hatáskörébe tartozik-e annak megszüntetése vagy gyermekjóléti szolgáltatást igényel. Ezt követően a gyermekjóléti szolgálat és központ szelekciója következik, hiszen a család életének feltérképezését követően dönteniük kell, hogy fennáll-e a veszélyeztetettség, és amennyiben igen, az milyen fokú. Ezt követően pedig a hatósági szelekció is megjelenik, hiszen a

gyámhivatal saját hatáskörben dönthet úgy, hogy a gyermekjóléti központ javaslatával megegyező vagy akár ellentétes döntést hoz. Teljesen azonban nem tekinthetjük szubjektívnek a veszélyeztetettséget, hiszen ahogy Szöllősi¹⁸ is megfogalmazta, kell lennie a szubjektivitás mellett egy objektív, ellenőrizhető tényezőnek is.

A szakemberek véleménye alapján egyre inkább úgy tűnik, hogy keskeny a határ a nem veszélyeztetett, a veszélyeztetett és a súlyosan veszélyeztetett gyermekek között. Ennek az az oka, hogy habár a protokoll¹⁹ pontosan megnevezi, mi számít súlyos és kiemelten súlyos veszélyeztetettségnek, a praxisban azonban a tényezők nem objektíven, önmagukban jelennek meg, hanem a család életét és működését mint rendszert szemlélik. Ebből adódóan a veszélyeztetettség megítélésében is számtalan tényező helyet kap. Egyfelől jelentősen függ attól, milyen városban, területen él a gyermek és dolgozik a szakember. Többen példaként hozták, hogy kedvezőbb szocioökonómiai státusszal rendelkező területen máshogy ítélik meg például a komfort nélküli lakásban élő gyermekek helyzetét, mint más, kedvezőtlenebb tulajdonságokkal rendelkező városrész esetében, ahol jellemző, hogy a mellékhelyiség az udvaron található.

Befolyásolja a veszélyeztetettség megítélését, hogy az adott veszélyeztető tényezők mennyire halmozódnak. Erre példaként hozták a szakemberek, hogy máshogy értékelnek 30 óra igazolatlan hiányzást abban az esetben, ha nem észlelnek mellette más problémát, illetve abban az esetben, ha ez együtt jár szerhasználó, elhanyagoló szülői magatartással, rossz lakhatási körülményekkel vagy más veszélyeztető tényezővel. Hozzá tették, hogy előfordul, hogy a problémák esetén priorizálásra is szükség van. Az egyik esetmenedzser példaként egy családsegítővel folytatott szakmai vitát említett. Az említett ügyben az édesapa aktív szerhasználó volt, az édesanya pedig pszichiátriai beteg. A családgondozás régóta folyt, a családban élő három gyermek is védelembe volt véve²⁰, azonban ezt nem rég megszüntették, mert az édesapa felhagyott a kábítószer fogyasztással, az édesanya állapota pedig javult és munkát is sikerült találnia. Azonban nemrég újabb jelzés érkezett arról, hogy az édesapa ismét kábítószerrel fogyasztott. A családsegítő ekkor közös családlátogatást kért az esetmenedzsertől. A családsegítő arra hivatkozott, hogy egy hete volt a családnál, és a lakás nagyon rossz állapotban volt (rendezetlen körülményeket tapasztalt). Az esetmenedzser álláspontja szerint egy ilyen krízisben másodlagos, hogy mennyire tiszta a lakás, ahol a gyerekek élnek, sokkal fontosabb az édesapa szerhasználata, aki agresszív magatartást tanúsít a kábítószer hatására, valamint az édesanya romló mentális állapota. Meglátása szerint a veszélyeztetettség sokkal inkább az apa szerhasználatahoz, agresszív viselkedéséhez kapcsolódik és erre kell gyorsan reagálnia a rendszernek. A példa jól mutatja, hogy más a lakás rendezetlenségének, elhanyagoltságának megítélése abban az esetben, ha más, súlyosabb tényezők is jelen vannak a család életében.

¹⁸ Szöllősi 2003. 81.

¹⁹ Protokoll: A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól, Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2017: 9

²⁰ Olyan hatósági kényszerítő intézkedés, amelynek célja, hogy a gyermek családban tartása mellett a veszélyeztetettség megszűnjön. (Czirják 2008. 34.) Elrendelését indokoltá teszi, ha a gyermek veszélyeztetettségét a szülő az alapellátások önkéntes igénybevitelével nem tudja vagy nem akarja megszüntetni, azonban feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben biztosítható. (Rózsás 2016)

A szakemberek álláspontja szerint a veszélyeztetettség megítélését a szülők együttműködése vagy annak teljes hiánya is jelentősen befolyásolja. *„Van egy komoly veszélyeztetés, amit éppen észlel a rendszer és ezt jelzi vagy mi találkozzunk vele, de hogy ha belépsz egy család életébe és elkezdtek együtt dolgozni, akkor látod meg azt, hogy konkrétan, hogy ők hajlandóak-e veled dolgozni, hajlandóak-e tenni azért, hogy itt változzon a helyzet.”* Tehát a veszélyeztetettséget súlyosabbnak ítélik a szülő együttműködésének hiánya esetén, mely indokoltá teszi valamely hatósági intézkedés kezdeményezését. Abban az esetben azonban, ha a szülő együttműködő és a családgondozó tapasztalata szerint támogatással és segítséggel képes megszüntetni a problémát, akkor kevésbé tekintik súlyosnak a veszélyeztetettséget.

Tovább árnyalja a képet a szociális munkás személyisége és értékrendje, valamint a jogszabályi környezet. Példaként említhető erre az 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzásról történő jelzés, amikor mérlegelés nélkül el kell rendelni a gyermek védelembe vételét. Ebben az esetben tehát a védelembe vétel független a szülő együttműködésétől, vagy a gyermekjóléti központ szakmai álláspontjától.

Különbséget kell tenni a veszélyeztető tényezők között aszerint is, hogy a gyermek fizikai vagy lelki épségét, fejlődését veszélyeztetik, és még ezek között is megkülönböztethetünk súlyossági fokokat. Az egyik szakember álláspontja szerint elhanyagolásról érkező jelzés esetében egyáltalán nem mindegy, hogy a szülő abszolút elutasítja a gyermek közeledését és egyáltalán nem törődik vele, vagy vannak helyzetek, amikor csak nem teljesen körültekintő. Így a bántalmazásnál is vannak fokozatok. A gyermekvédelemben zéró tolerancia van a gyermekbántalmazással szemben, amit a szakemberek is megfogalmaztak, mégis van különbség aközött, hogy egy szülő szinte minden nap, tudatosan alkalmazza az erőszakot, félelmet kelt és bántalmazza a gyermeket, vagy adott körülmények között elcsattan egy pofon.

A szakemberek álláspontja szerint a veszélyeztetettség tartós fennállása hatással van ugyan a gyermek későbbi életére, de ez nagyban függ a veszélyeztetettség mértékétől. Volt, aki szerint előfordulhat, hogy a veszélyeztetettségnek semmilyen hatása nem lesz az egyén életére, más szerint akár halálos kimenetele is lehet. A legtöbben azonban úgy gondolták, hogy megnyilvánulhat a későbbiekben alacsony iskolai végzettségben és kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzetben, szenvedélybetegségekben, hajléktalanságban. Volt, aki az elhanyagolás esetén kifejezetten megfogalmazta, hogy az egyén kevésbé fog tudni megfelelni a társadalmi normáknak, míg más összefoglalóan annyit mondott, hogy valamilyen deviancia lesz jellemző az életére.

Többen megfogalmazták a bántalmazás vagy általánosabban a veszélyeztetettség reprodukcióját. Konkrét példát említettek arra, hogy a bántalmazó családban felnövő gyermeknél már óvodában megmutatkozik az otthon látott minta, tehát ő maga is bántja a kislányokat. *„A veszélyeztetettség, ha hosszú távon létezik, akkor tovább vívődik. Aki veszélyeztetve van, később ő is veszélyeztethet másokat, mert azokat a mintákat hozza, azokat a megoldási mintákat, bizonyos helyzetekben ugyanazokhoz fog visszanyúlni vagy nyúlhat vissza – nem feltétlenül – mint amit vele alkalmaztak még gyermekkorában”* (Esetmenedzser). Ezeknek a reprodukciós folyamatoknak a befolyásolása csak akkor lehetséges, ha nem csupán a gyermekre fókuszál a rendszer, hanem a családot mint legkisebb társadalmi egységet tekinti. *„Mindig elmondom és mindenhol, hogy ha a gyermekvédelem csak és kizárólag a gyermekkel*

*foglalkozik, abból ló*sz se lesz. Tehát itt a családot kellene nézni. Nagyon kevés hangsúlyt fektetünk a szociális munkára. Nagyon kevés hangsúlyt tudunk fektetni a felnőttekkel végzett szociális munkára, márpedig a prevenciónak igenis része az, hogy a felnőttekkel külön dolgozzunk. Itt ugye onnantól kezdve eset az eset, hogy van a képben gyerek, sok esetben azt gondolom, hogy megelőzhető lenne a probléma, hogy ha onnantól kezdődne az eset amikortól a probléma kezdődik és nem onnantól, hogy a gyermek számára problémássá vált vagy észleljük, hogy a gyermeknél gond van. (családsegítő)”* Ebből a szempontból mindenképpen fontos szót ejteni a gyermekvédelmi rendszer 2016. évi módosításáról, amikortól már integráltan működik a korábbi családsegítő szolgálat és gyermekjóléti központ. Az „új” integrált intézményben változott a klienskör, jellemzően a gyermekes családokra helyeződött a hangsúly.²¹ A fókuszcsoportos interjúk eredményei alapján ez a kérdéskör még 8 évvel az összevonás után is aktuális.

A bűnmegelőzés

A bűnmegelőzésről is elmondható, hogy számtalan definíció létezik. Kiindulhatunk abból, hogy a bűnmegelőzés a kriminálpolitika része. A kriminálpolitika alatt a legtöbb esetben a bűnözésre adott intézményes válaszokat értjük. Alrendszerait tekintve megkülönböztetjük a rendészeti politikát, az áldozatvédelmi politikát, a bűnmegelőzési politikát, valamint a büntetőpolitikát. A bűnmegelőzési politika célja legáltalánosabban a bűncselekmények számának csökkentése, a bűnismétlés megelőzése és a bűnözési félelem mérséklése.²²

A bűnmegelőzés gondolata a XX. században erősödött fel, s ekkor önálló alrendszerként intézményesült. Ebben a folyamatban kiemelten fontos az a felismerés, hogy a büntető igazságszolgáltatás önmagában nem képes arra, hogy kezelje a kriminalitási problémát.²³ Ez a meghatározás már utal a társadalmi bűnmegelőzés fontosságára, melynek lényege, hogy túlnyúlva a kriminálpolitika keretein, a társadalom szintjén érezteti a hatását.²⁴

Rosta Andrea megfogalmazása szerint a bűnmegelőzés azóta létezik, amióta létezik a bűn fogalma. Ebből adódóan a fogalmak nem változtak, csupán az azoknak tulajdonított társadalmi meghatározás. A bűnmegelőzés meghatározásánál lényeges szempont, mitől válik valaki bűnelkövetővé, tehát melyek azok az okok, melyek kezelése és megszüntetése megakadályozza a bűncselekmény elkövetését. Azonban a bűnözés okaira nincs adekvát válasz, hiszen az okok erősen függenek az adott bűncselekmény típusától és az elkövetőtől, ezáltal a bűnmegelőzés fogalma is rendkívül szerteágazó. A bűnmegelőzés olyan folyamat, amely minden lehetséges eszközzel a bűnelkövetést igyekszik visszaszorítani, megakadályozni, függetlenül attól, hogy célzott vagy közvetett módon fejti ki hatását. Tehát a bűnmegelőzés „egy komplex, több síkú, több szintű, több szereplős, több eszközzel élő folyamat”.²⁵

²¹ Darvas-Mózer-Tánczos 2016. 9-17.

²² Borbíró 2016. 820-821.

²³ Borbíró 2009. 111.

²⁴ Nagy 2014. 1.

²⁵ Rosta, 2006. 71-76.

Amennyiben a bűnözést, mint társadalmi jelenséget tekintjük, akkor a bűnmegelőzésre holisztikus szemlélet jellemző, ami célba veszi a bűnözést mint társadalmi jelenséget, valamint a bűnelkövetés minden lehetséges aspektusát. A bűnmegelőzés természeténél fogva beavatkozást jelent, nemcsak a társadalmi folyamatokba, hanem az egyén életébe is.²⁶ Brantingham és Faust szerint „egyszerűen úgy definiálható, hogy az egyének vagy csoportok, köz- vagy magánemberek által végzett minden olyan tevékenység, ami megakadályozza egy vagy több bűncselekmény elkövetését”.²⁷

A leginkább elterjedt és nemzetközileg elismert fogalom az Európa Tanácshoz köthető, ezt alkalmazta a Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégiája, valamint a jelenleg hatályban lévő Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia is. Eszerint: „A bűnmegelőzés alatt minden olyan intézkedést és beavatkozást értünk, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést gerjesztő okok hatásának mérséklésével vagy az áldozattá válás megelőzésével.”

A bűnmegelőzés háromszintű modellje

Brantingham és Faust²⁸ nevéhez kötődik a bűnmegelőzés három szintű modellje, ami a közegészségügyi modellen alapul. Az intézkedéseket aszerint kategorizálja, hogy a bűnelkövetés mely szakaszában valósul meg. Jellemzően az általánostól az egyedi felé halad. Eszerint az elsődleges megelőzés a fizikai és társadalmi környezet olyan körülményeit célozza meg, amelyek lehetővé teszik a bűncselekmények elkövetését, illetve előidézik azokat. A beavatkozás itt a feltételek megváltoztatására összpontosít. A másodlagos megelőzés már specifikusabb célcsoportra fókuszál, a beavatkozás ebben az esetben a bűnelkövetővé válás kockázatát magukban hordozók korai felismerését, azonosítását helyezi előtérbe. A cél ebben az esetben, hogy a kockázatok ellenére az egyén ne kövessen el soha bűncselekményt. A harmadlagos megelőzés célcsoportja még specifikusabb, a már bűnelkövetővé váltak bűnisméltlésének megelőzését tűzi ki célul.

A bűnmegelőzés irányai – A korai beavatkozás

A bűnmegelőzés megvalósulhat a büntető igazságszolgáltatás által kifejtett generális és speciális prevención keresztül, a korai beavatkozás révén, a szituációs bűnmegelőzés, valamint a közösségi bűnmegelőzés formájában²⁹. Jelen tanulmány tartalmi korlátai miatt a korai beavatkozás irányára térek ki részletesebben.

Korai beavatkozás esetében a bűnözés magyarázatát és ezzel párhuzamosan a fő beavatkozási területeket az egyén élettörténetében, egyéni sajátos jellemzőiben és

²⁶ Borbíró 2004. 1.

²⁷ Brantingham & Faust, 1976. 284.

²⁸ Brantingham & Faust 1976. 284-296.

²⁹ Borbíró 2009. 114-137.

körülményeiben azonosítják. Az elmélet a 1940-es évektől elkezdődő longitudinális kutatások eredményeire támaszkodik, mely szerint különbség mutatható ki a személyiségvonásokban, a szocializációs folyamatban és az életkörülményekben a bűnelkövetők és nem bűnelkövetők között. Ezek a kutatások jellemzően a kora gyermekkorban kezdték vizsgálni az egyén körülményeit és személyiségvonásait, majd néhány évente utánkövetéssel elemezték a gyermek fejlődését és viselkedésének alakulását.³⁰

A korai beavatkozás esetében a megelőzésnek a bűnözés okainak vagy legalábbis a bűnözést előrejelző kockázati és védő tényezőknek az ismeretén kell alapulnia³¹. Tehát a cél ebben az esetben a kockázati tényezők azonosítása és kezelése, valamint az ún. protektív tényezők erősítése. *„Azonosítani kell a bűnelkövetés legfontosabb kockázati tényezőit és olyan megelőzési módszereket kell alkalmazni, amelyek célja ezek ellensúlyozása”*.³² Farrington szerint minden olyan intézkedés, ami csökkenti a bűnelkövetést valószínűleg csökkenti a hozzá kapcsoló társadalmi problémákat is, mint például az alkoholfogyasztás, a kábítószer fogyasztás, a szerencsejáték, stb.³³ Ebből adódóan a korai beavatkozás hatásai túlmutatnak a bűnelkövetővé válás megelőzésén, pozitív hatást gyakorolva az egyén életének minden területére.

Bűnmegelőzés a gyermekvédelmi szakemberek szerint

A bűnmegelőzés fogalmáról egyetértés volt a szakemberek között. Legáltalánosabban megfogalmazva olyan tevékenységként, szolgáltatásként vagy cselekvésként definiálták, amelynek célja a bűncselekmények számának, az áldozattá válás valószínűségének, valamint a bűnisméltések számának csökkentése. A szakemberek percepcióiban megjelent az edukáció, tehát a kellő információ eljuttatása az érintettekhez, csoportokhoz valamilyen témában. Ez alatt azonban nem pusztán információ átadást értettek, hanem valamilyen program során kifejtett szemlélet- és tudásformálást. Megfogalmazódott, hogy a bűnmegelőzést tekintve nem csak a gyermekek számára fontos az információk átadása, hanem a szakemberek és a jelzőrendszeri tagok esetében is. Volt, aki kifejezetten stratégiának vagy stratégiai gondolkodásnak tekintette a bűnmegelőzést, kiindulva az előre gondolkodás szükségességéből.

Arra a kérdésre azonban, hogy a bűnmegelőzés kinek a feladata, eltérő véleményeket fogalmaztak meg a szakemberek. Volt, aki főként a rendőrség (vagy kifejezetten a bűnmegelőzési tanácsadó) szerepét emelte ki. Azonban volt, aki szerint sokkal inkább a szociális és gyermekvédelmi rendszer feladatához tartozik hiszen *„a rendőrség az már csak a bűn üldözését [végzi], az már a megtörtént bűnnel tud foglalkozni”* (családsegítő).

A szociális ellátórendszerhez kapcsolódva volt, aki az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet emelte ki, különös tekintettel az általuk tartott órákra, prevenciók foglalkozásokra, azonban volt, aki szerint minden segítő szakember feladata: *„minden a gyermek körül levő felnőttnek ez egyfajta felelőssége lehet, hogy figyelmeztesse a kiskorút, hogy*

³⁰ Borbíró 2009. 121-125.

³¹ Farrington 1994. 22-34.

³² Farrington, 2000. 1.

³³ Farrington 1994. 22-34.

ez egy olyan kategóriájú tevékenység, hogy ha nem hagyja abba, annak következménye büntetés vagy nem elfogadott dolog a társadalomban” (családsegítő). Felmerül azonban a kérdés, hogy a felnőttek feladata és felelőssége valóban csak a figyelemfelhívásra és az elrettentésre korlátozódik-e. Volt, aki a büntetés-végrehajtás szerepét emelte ki, különös tekintettel a börtönlátogatási programokra, ami egyértelműen az elrettentő hatásra próbál építeni.

Zséli³⁴ eredményei alapján a szakemberek döntő többsége a pártfogó felügyelő feladatának tekintette a bűnmegelőzést. A fókuszcsoportokban résztvevő szakemberek azonban nagyon eltérő véleményen voltak. Volt, aki megfogalmazta, hogy a kis súlyú, jellemzően egyszeri elkövetők esetében a hivatalos büntető- és/vagy védelemben vételi eljárás súlya elrettenti a fiataalt a bűnismétléstől. Viszont megfogalmazódott az is, hogy a pártfogó felügyelő nem bűnmegelőzést végez, hiszen ahhoz, hogy ő kapcsolatba kerüljön a gyermekkel, legalább egy elkövetett bűncselekmény kell, ebből adódóan ő inkább a bűnismétlés megelőzése érdekében végzi tevékenységét. Többen úgy gondolták, hogy ez komplex feladatrendszer, melyből adódóan annak felelőssége az egész társadalmat érinti, kezdve a családtól, mint a társadalom legkisebb egységétől: *„hiszen mi is a saját gyerekeinket megtanítjuk arra, hogy mi az, amit szabad és mi az, amit nem (óvodai és iskolai szociális segítő)”*. Ehhez kapcsolódóan megjelentek a közösségi szervezetek, közösségi programok, amiket leginkább a hasznos szabadidő eltöltés miatt említettek. Megfogalmazták a civil szervezetek, valamint az oktatási-nevelési és mindezen intézmények szerepét is. A kortárs kapcsolatok mind kockázati, mind védő tényezőként megjelentek. Egyfelől a deviáns kortárscsoporthoz való csatlakozás elindítója lehet a deviáns karriernek, azonban a normakövető kortárscsoporthoz képes visszatartani a normaszegéstől is. Összességében leginkább globális együttműködésként tekinthetünk a bűnmegelőzésre, amelyben az állam, a rendvédelmi szervek, az önkormányzatok, a civil szervezetek, az oktatási-nevelési intézmények, a gyermekvédelmi rendszer, a kisközösségek és a családok vesznek részt.

A gyermekvédelem szerepfelfogása

A gyermekvédelemnek kulcsfontosságú szerepe van a bűnmegelőzésben, hiszen a fejlődéskriminológia által nevesített kockázati tényezők³⁵, valamint a veszélyeztetettségi tényezők között jelentős átfedés van. Különösen igaz ez a családban előforduló rizikótényezők esetén. Emellett a gyermekjóléti szolgálatoknak és központoknak egyfajta közvetítő szerepe van, ami hozzásegíti a gyermeket és családot ahhoz, hogy megfelelő szakmai segítséget kapjanak, ezáltal közvetve, de a gyermek életének más területén jelentkező kockázati tényezőkre (például iskolai, szocioökonómiai) is hatással vannak.³⁶

Habár a bűnelkövetővé válás okai között számos olyan tényezőt nevesítettek a szakemberek, melynek kezelése a gyermekvédelem hatáskörébe tartozik (például bántalmazás, elhanyagolás,

³⁴ Zséli 2020. 41.

³⁵ Olyan jellemző, tényező vagy változó, amely egy egyénnél előre jelzi a bűnelkövetővé válás szempontjából való veszélyeztetettségét más, az általános populációhoz tartozó egyénhez képest. (Farrington & Welsh 2007. 17.; Kazdin et al 1997. 377.; Mrazek & Haggerty 1994. 127.)

³⁶ Zséli 2023. 6-20.

szükség, kényszer stb.), mégis megoszlottak a vélemények arról, hogy a gyermekvédelemnek feladata-e a bűnmegelőzés. A szakemberek egy része úgy gondolta, hogy a bűnmegelőzés a bűnüldözéssel foglalkozó szervek feladata, „hiszen ők vannak ott a tűzhöz közel, találkoztak már bűnelkövetővel életben, éles helyzetben, illetve a pártfogó felügyelői szolgálat...” (szakmai vezető). Volt, aki szerint a gyermekvédelem feladata, de különbséget tett munkakörönként „Szerintem nem. Nincs sem időm, sem eszközöm hozzá, én futok az ügyek után. Megkapom a rendőrségi jelzést, akkor már nem tudok megelőzni. Családsegítőként több lehetőségem volt. A bűnmegelőzés, ami az előbb elhangzott, a család, az iskola, mi már... amikor mi már esetmenedzserként találkozunk a családdal akkor már jó eséllyel megtörtént a bűnelkövetés.” (esetmenedzser). Korábbi kutatásom³⁷ alapján a családsegítők többsége nem tekinti feladatának a bűnmegelőzést, amit azzal magyarázok, hogy a szakemberek számára a bűnmegelőzés távoli, elvont fogalom, ami külön eszközkészletet igényel. Ezt megerősíti a jelenlegi kutatás is: „Én azért mondtam nemet, mert azt gondolom, hogy alapvetően az én fejemben a bűnmegelőzés... ez egy hosszú távú dolog, hogy programokat szervezünk... akár az iskolarendőr, vagy a kerületi megbízottal közösen, hogy ilyen feladatunk meg nincsen, hogy én szervezzek csoportokat, meg tartsak nekik előadást, tehát... nincs benne a munkaköri leírásomban...” (óvodai és iskolai szociális segítő).

A szakemberek körülbelül fele úgy gondolta, hogy legalább részben, vagy idealizált esetben a feladatai közé tartozik a bűnmegelőzés. Voltak, akik csak bizonyos munkakörök esetében (óvodai és iskolai szociális segítő, vagy utcai szociális munkások fogalmaztak meg kapcsolódást a bűnmegelőzéshez: „kimenni játszóterek, terek, ahol éppen meg lehetne őket lelni és akkor esetleg bevonni őket és akkor akár klubbot, bármit, a kamaszcsoportok például működnek itt.” (esetmenedzser) Viszont volt, aki külön munkakör (bűnmegelőzési tanácsadó) létrehozásában gondolkodott. Azonban többen úgy vélték, hogy a gyermekvédelem belül minden munkakörnek feladata ez, éppen azért, mert olyan kliensekkel foglalkoznak, akik érintettek lehetnek a bűnelkövetésben vagy veszélyeztetettnek számítanak. Viszont volt, aki úgy gondolta, hogy a gyermekvédelemnek nem feladata a bűnmegelőzés, azonban eredménye lehet: „a gyermekjóléti szolgálatnak vagy központnak konkrét jelzésre konkrét feladata van, de a bűnmegelőzés tekintetében azért is soroltam ide, hogy ők esetleg tudnak valamit tenni, mert ha az ügyfél nyitott és úgy áll hozzá, akkor a munkájuknak lehet hozadéka igenis a bűnmegelőzés.”

Konklúzió

A gyermekvédelem számára legfontosabb fogalom a veszélyeztetettség, hiszen ez szolgáltatja az alapot a gyermekvédelmi beavatkozásra, azonban ennek pontos meghatározása nem egyszerű feladat. A kutatás eredményei alátámasztották, hogy még a terepen dolgozó szakemberek között sincs mindenki által elfogadott fogalom, és a veszélyeztetettség megítélésénél a többszörös szelekción túl nagyon nagy szerep jut a szakemberek szubjektivitásának. Habár a fogalmakban közös, hogy olyan negatív tényezőről van szó, mely

³⁷ Zséli 2020. 50-51.

hátráltatja, gátolja a gyermek fejlődését, annak forrása több helyről érkezhethet. A gyermekvédelem feladata a gyermek védelmén túl a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, sok esetben a veszélyeztetettség forrása maga a család. Azonban több olyan esetről is beszámoltak a szakemberek, ahol a veszélyeztetettséget a kortársak vagy az oktatási rendszer okozta. A szakemberek elmondásai alapján jellemző egyfajta rendszerszemlélet, ezáltal a veszélyeztető tényezőket nem önmagukban vizsgálják, hanem a családi rendszerbe ágyazottan, hiszen számos olyan tényezőt fogalmaztak meg, amelyek növelik vagy csökkentik a gyermek veszélyeztetettségének megítélését (például a szülők együttműködése). Nincs egyetértés abban sem a szakemberek között, hogy a veszélyeztetettség tartós fennállása milyen következményekkel jár a gyermek életére nézve, azonban többen megfogalmazták, hogy okozója lehet valamilyen társadalmi devianciának, például bűnelkövetésnek. Ennek ellenére mégsem tartották egyhangúlag feladatuknak a bűnmegelőzést.

A szakembereket három csoportra lehet osztani az alapján, hogy feladatuknak tekintik-e a bűnmegelőzést. Az egyik csoport szerint a bűnmegelőzés nem feladata a gyermekvédelemnek, azt inkább a bűnüldöző szervek hatáskörének gondolták. A második csoport úgy gondolta, hogy feladata a gyermekvédelemnek, de csak bizonyos munkakörök esetén. Nevesítették a családsegítőket, az óvodai és iskolai szociális segítőket, valamint az utcai szociális munkásokat. Érdekesség ebben a csoportban, hogy mindannyian a sajátjuktól különböző munkakört neveztek meg. Például az esetmenedzser szerint a családsegítő feladata, a családsegítő szerint az óvodai és iskolai szociális segítő feladata, stb. Ennek okára nem tért ki a kutatás, de feltételezhető, hogy a szakemberek túlterheltsége állt emögött. A harmadik csoportba azok a szakemberek tartoznak, akik szerint a bűnmegelőzés ösztársadalmi feladat, így a szociális ellátórendszernek, különösen a gyermekvédelemnek is szerepe van benne. Ennek ellenére többen ebből a csoportból is megfogalmazták eszköztelenségüket.

A felfogások azzal állnak összefüggésben, hogy a szakemberek mit gondolnak a bűnmegelőzésről. Válaszaikból az egyértelműen kirajzolódott, hogy a bűnmegelőzés olyan intézkedés, amely speciális tudást és eszközkészletet igényel, ezt tehát túlmutat mindennapi tevékenységükön.

Felhasznált irodalom

Berta Judit és Csabai Krisztina (2014): Szocializáció gyermek- és serdülőkorban. Elakadások, zavarok és kibontakozás. Budapest: Akadémia Kiadó.

Bessant, Judith (2001): From Sociology of Deviance to Sociology of Risk. Youth Homelessness and the Problem of Empiricism. Journal of Criminal Justice, 29: 31-43. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0047-2352\(00\)00074-X](https://doi.org/10.1016/S0047-2352(00)00074-X)

Borbíró Andrea (2004): Társadalmi bűnmegelőzés és emberi jogi követelmények. Acta Humana 2004/4.

Borbíró Andrea (2009): Társadalmi bűnmegelőzés Magyarországon. In: Borbíró A. és Kerecsi K. (szerk.): A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I., Budapest: Igazságügyi Minisztérium, 109-186.

Borbíró Andrea (2016): Bűnmegelőzés. In: Borbíró A. – Gönczöl K. – Kerecsi K. – Lévay M. (szerk.): Kriminológia. Budapest: Wolters Kluwer. 815-839.

Brantingham, Paul J. and Faust, Frederic L. (1976): A conceptual Model of Crime Prevention, Crime and Delinquency. 22(3):284-296. DOI: <https://doi.org/10.1177/001112877602200302>

Czirják Attila (2008). A gyermekvédelem története. Az 1997. évi gyermekvédelmi törvény megszületéséhez vezető út. http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2013/09/22987_czirjakattila_gyvtortenete_ujabb.pdf (utolsó letöltés 2024.06.24.)

Darvas Ágnes, Mózes Péter, Tánczos Éva (2016): Szolgáltatások átalakulóban – Pillanatkép 2016 tavaszáról. Párbeszéd: Szociális Munka folyóirat, 3. évf. 4. sz.

Farrington, David (1994): Early Developmental Prevention of Juvenile Delinquency. RSA Journal 142(5454):22-34. DOI: <https://doi.org/10.1002/cbm.1994.4.3.209>

Farrington, David P. (2000): Explaining and Preventin Crime. The American Society of Criminology, 38(1):1-24. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2000.tb00881.x>

Farrington David P. and Rolf Loeber (2000): Epidemiology of Juvenile Violence. Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America, 9(4):733-748. DOI: [https://doi.org/10.1016/S1056-4993\(18\)30089-0](https://doi.org/10.1016/S1056-4993(18)30089-0)

Farrington, David P. and Brandon C. Welsh (2007): Saving Children from a Life of Crime: Early Risk Factors and Effective Intervention. Oxford University Press. DOI: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195304091.001.0001>

Feuer Mária (szerk.) (2008): A családsegítés elmélete és gyakorlata. Budapest, Akadémia Kiadó.

Gönczöl Katalin (1994): Devianciák, bűnözés és a megelőzési stratégia. Társadalmi Szemle 1994/5. 40-54.

Gyurkó Szilvia (2009): Gyermekbántalmazás, veszélyeztetett gyermekek. In: Borbíró A. és Kerecsi K. (szerk.): A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I., Budapest, Igazságügyi Minisztérium, 329-343.

Kazdin, Alan E., Kraemer, Helena Chmura, Kessler, Ronald C., Kupfer, David J., and Offord, David R. (1997): Contributions of Risk Factor Research to Developmental Psychopathology. Clinical Psychology Review 17(4):375–406. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(97\)00012-3](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(97)00012-3)

Kiss Máté: Hogyan határozhatóak meg a szakellátásba kerülés okai? Együttműködés a gyermekvédelemben. I. In: Család Gyermek Ifjúság, XIX. évfolyam, 3.

Mrazek, P.J., and Haggerty, R.J., Eds. (1994): Reducing Risks for Mental Disorders: Frontiers for Preventative Intervention Research. Washington, DC: National Academy Press.

Nagy Klára (2010): A büntetőpolitika néhány aspektusáról. <http://dieip.hu/wp-content/uploads/2010-2-06.pdf> (utolsó letöltés: 2024.06.24.)

Rosta Andrea (2006): A fiatalkorú bűnözés és bűnmegelőzés. Doktori disszertáció, Miskolc.

Szöllősi Gábor (2003): A gyermekvédelmi probléma mint társadalmi konstrukció. *Esély* 2003/2. pp. 75-95.

Szöllősi Gábor (2009): Gyermekvédelem és bűnmegelőzés. In: A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I. (szerk.: Borbíró Andrea – Kerecsi Klára) Igazságügyi Minisztérium, Budapest

Zséli Tímea (2020): A gyermekvédelem és a korai beavatkozás, mint a bűnmegelőzés lehetséges kapcsolódási pontja. Kézirat.

Zséli Tímea (2021): A gyermekvédelem és a korai beavatkozás. *Jogi Tanulmányok 2021*. ELTE Állam-és Jogtudományi Kar, Állam-és Jogtudományi Doktori Iskola, Budapest. <https://www.ajk.elte.hu/media/40/98/60646312f01ad8eddd2a42efabe5abf0a2d8e99011b5ea544b5bbedd70a8/jogitanulmanyok2021.pdf> 420-435.

Zséli Tímea (2023): A gyermekvédelem szerepe a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésében. In: Rácz Andrea (szerk). *Rezilienciafejlesztés, megoldásfókusz és tudatos jövőtervezés a gyermekvédelemben*. Gyermek- és Ifjúságvédelmi Tanulmányok. Rubeus Egyesület, 2023.

DEFINITIONS FOR PROFESSIONALS WORKING IN CHILD PROTECTION SERVICES

To investigate the relationship between child protective services and crime prevention, it is crucial to examine the conceptual framework of child protection professionals. For this purpose, I conducted focus group interviews with family workers, case managers, and social workers in preschools and schools. The findings indicate that there is no universally accepted definition of vulnerability. Professionals conceptualized vulnerability as a negative factor that threatens a child's development. Subjectivity also plays a key role in the perception of vulnerability.

Although several factors were identified in relation to the causality of child and juvenile delinquency that could be addressed through child protection measures, not all professionals considered crime prevention to be within their remit. The professionals were categorized into three groups: 1) those who believed it was primarily the responsibility of the police; 2) those who believed that, ideally, child protective services should encompass crime prevention; and 3) those who regarded it as a societal responsibility. A significant proportion of professionals may not view crime prevention as their responsibility due to their perceptions of what crime

prevention entails. Their responses indicated that crime prevention is not seen as part of their everyday work, but rather as a specific tool or program.